

Bijzondere planten in de Duin- en Bollenstreek in 2007

Martien de Graaf & Jelle van Dijk

Voor de tiende maal sinds het verschijnen van de *Flora van de Duin- en Bollenstreek* in 1994 volgt hier een overzicht van bijzondere plantenvondsten in onze regio. Het zal trouwe lezers van deze afleveringen niet verbazen dat wederom veel vondsten uit het straatmilieu komen. Daarnaast blijven de natuurontwikkelingsprojecten in de duinen en het Langeveld voor leuke vondsten zorgen. In de hieronder volgende lijst worden eerst de soorten besproken die nieuw zijn voor onze regio. Daarna volgen de vondsten van zeldzame soorten. In beide rubrieken zijn de soorten op alfabetische volgorde gerangschikt op hun wetenschappelijke naam.

De voorgaande aanvullingen zijn in de volgende afleveringen van de Strandloper te vinden:

- 28^e jaargang nr. 4 (december 1996)
- 30^e jaargang nr. 1 (maart 1998)
- 30^e jaargang nr. 4 (december 1998)
- 32^e jaargang nr. 1 (maart 2000)
- 33^e jaargang nr. 1 (maart 2001)
- 34^e jaargang nr. 1 (maart 2002)
- 36^e jaargang nr. 2 (juni 2004)
- 37^e jaargang nr. 2 (juni 2005)
- 39^e jaargang nr. 2 (juni 2007)

Nieuw voor de Duin- en Bollenstreek

Stomphoekig sterrenkroos *Callitriche obtusangula*

Op 14 juni 2007 verzamelde JvD een sterrenkroossoort in de nieuwe duinbeek in het Langeveld (blok 24-57-25). Onder de binoculair bleek het om bovengenoemde soort te gaan.

Gewone ijzervaren *Cyrtomium falcatum*

In september 2007 vond Casper Zuyderduyn op de kademuur van de Prins Hendrikkade in Katwijk (blok 30-26-13) twee exemplaren van deze soort die ook wel Hulstvaren wordt genoemd. Op dit deel van de kademuur stonden nog meer interessante soorten!

Klein robertskruid *Geranium purpureum*

In 2007 werd door MdG veel aandacht besteed aan deze nieuwe soort wat betreft determinatie en groeiplaatsen.

In het FLORON-district Hollands Duin werd deze plant in 14 km-hokken op stations en spoorwegovergangen gevonden (o.a. 5 in Haarlem, 3 in Den Haag en 4 in omgeving Waddinxveen). In onze regio komt deze soort voor tussen de rails bij

station Voorhout (blok 30-17-54). Er werd vastgesteld dat deze soort enkele weken eerder (begin april) begint te bloeien dan het Robertskruid (*Geranium robertianum*).

Liggend hertshooi *Hypericum humifusum*

Bij haar floristisch onderzoek in 2007 vond Dicky Ringelberg deze soort in het natuurontwikkelingsgebied van het Langeveld (blok 24-57-25). Liggend hertshooi is op de zandgronden van Oost- en Zuid-Nederland wijd verspreid, maar in het duingebied een zeer zeldzame soort.

Parelvederkruid *Myriophyllum aquaticum*

Op 30 oktober 2007 vond JvD een groeiplaats van ongeveer 10 vierkante meter in een vijver langs de Duinwetering bij de ingang van de wijk Grashoek in Noordwijk-Binnen (blok 30-17-21). Determinatie werd bevestigd door Martien de Graaf. Vermoedelijk is deze soort hier beland na het schoonmaken van een tuinvijvertje want deze waterplant is te koop in tuincentra zoals in TuinExtra aan de Van Berckelweg.

Klavervreter *Orobanche minor*

Op 20 mei vond JvD vele tientallen bloeiende exemplaren langs de zuidelijke rondweg van Voorhout (blok 30-17-45). Vermoedelijk is er zaad meegekomen met een zaadmengsel dat hier is uitgestrooid. Ruim tien jaar geleden was hier ook zaad gestrooid en kwamen soorten als Kleverige ogentroost en Perzische klaver te voorschijn.

Baardgras *Polypogon monspeliensis*

Op 3 juli 2007 vonden Joop Kortselius en JvD zo'n 20 planten van deze soort in vochtig zand langs de duinbeek in het Langeveld (blok 24-57-25). De determinatie werd bevestigd door Wout Holverda van het Nationaal Herbarium in Leiden.

Nieuwe vindplaatsen van zeldzame soorten

Alsemambrosia *Ambrosia artemisiifolia*

Op 15 september 2007 trof JvD 20 ex. aan in een wegberm van de wijk Duinpark in Noordwijk aan Zee (blok 30-17-21). Dit was bij een tuin waar het gehele jaar vogels worden gevoerd. Op 6 februari 2008 schreef Koos Dijksterhuis in Trouw over de verspreiding van deze soort via vetbollen. In Duitsland zijn al ambrosiavrije vetbollen te koop. Bekend is dat het stuifmeel van deze plant erg hinderlijk voor hooikoortspatiënten kan zijn.

Hondskruid *Anacamptis pyramidalis*

Op 10 juli 2007 trof Willem van Duyn 7 ex. aan in de Guytedel (blok 30-16-54). Deze groeiplaats ligt ongeveer één km verwijderd van de grote groeiplaatsen verder noordwaarts in dit duingebied. In voorgaande jaren werd in de Guytedel soms één ex. gevonden.

Zwartsteel *Asplenium adiantum-nigrum*

In september 2007 vond Casper Zuyderduyn enkele planten op de eerder genoemde kademuur langs de Prins Hendrikkade in Katwijk (blok 30-26-13). In de jaren negentig was deze soort te vinden aan de noordzijde van het kanaal in de hoek bij het gemaal.

Tongvaren *Asplenium pendrium*

Op de eerder genoemde kademuur stonden ook flink uitgegroeide Tongvarens. De Tongvaren werd in december 2007 door MdG ook gevonden aan de Sportlaan in Hillegom (blok 24-58-14). Langs de Vinkenweg in Rijnsburg (blok 30-27-21) bleken enkele exemplaren tussen de lage struiken van een perk te staan.

Steenbreekvaren *Asplenium trichomanum*

Op dezelfde kademuur trof Casper Zuyderduyn ook een aantal goed uitgegroeide planten van deze varensoort aan. Dit fraaie varentje werd in 1982

voor het laatst in ons gebied gevonden. MdG vond de soort toen op het kerkhof van de Ned. Herv. Kerk in Sassenheim.

Muurvaren *Asplenium ruta-muraria*

Op de kademuur langs de Prins Hendrikkade in Katwijk groeien ook tientallen exemplaren van deze soort.

Selderij *Apium graveolens*

Op 10 juni 2007 zag JvD zo'n 15 bloeiende planten in de strook natuurontwikkelingsgebied tussen de spoorlijn en de trekvaart bij Noordwijkerhout (blok 30-18-11).

Zilte zegge *Carex distans*

Op 25 mei trof JvD ruim 20 bloeiende pollen aan langs de NW-oever van het Oosterduinse Meer (blok 24-57-35). In het verleden werd deze soort hier ook enkele malen gezien, maar nooit zo talrijk.

Zeekool *Crambre maritima*

Op 22 juli 2007 vond Joost Bouwmeester een zeer fors exemplaar in de zeereep op ongeveer 800 m ten noorden van de bebouwing van Noordwijk aan Zee (blok 30-17-11).

Moeraswespenorchis *Epipactis palustris*

Op 21 juni 2007 werden door Herbert Lange 2 ex. gevonden op het terrein van de Noordwijkse Golfclub (blok 24-57-33). Deze soort was nog niet bekend van dit terrein. Wel staat hier al vele jaren de Rietorchis, in 2007 met meer dan 100 ex. net op de grens van de blokken 25-57-23 en 25-57-33.

Glanzende ooievaarsbek *Geranium lucidum*

Hoewel deze soort reeds eerder in onze regio werd waargenomen, ontdekte MdG deze plant in 2007 voor het eerst in Noordwijk. Op 30 mei werd een groeiplaats aangetroffen tussen het plaveisel van de Wassenaarsestraat (blok 30-17-31).

Grote waternavel *Hydrocotyle ranunculoides*

Op 30 januari 2007 trof JvD enkele forse pollen aan in het bosgedeelte van Willem van den Bergh in Noordwijk (blok 30-16-55). Deze plek ligt ongeveer 200 meter van de sloot waarin deze soort veel heeft gestaan, maar waar de soort verwijderd is. In december 2007 bleken deze 'landplanten' het nog prima te doen.

Eveneens in december 2007 vond MdG langs de Leidse Vaart op veel plaatsen (blokken 24-58-23, 24-58-42, 24-58-51, 24-58-52, 30-18-11, 30-17-24, 30-17-25, 30-17-34) vele kleine drijvende plantjes. Mogelijk betreft het hier plantendelen die tijdens de schouw zijn losgeraakt en vervolgens zijn blijven hangen in de oeverbegroeiing. Bij steile

kanten zonder waterplanten was deze soort niet te vinden.

Glad biggenkruid *Hypochaeris glabra*

Op 3 juli 2007 vonden Joop Kortselius en JvD enkele planten in het natuurontwikkelingsgebied Langeveld, dichtbij de oeverzwaluwenwand (blok 24-57-25).

Deze zeldzame soort groeide in 1991 met duizenden exemplaren op het zandlichaam langs de N206 bij De Zilk.

Tweekleurig springzaad *Impatiens balfourii*

Na eerder gevonden te zijn in Voorhout, Sassenheim, Noordwijkerhout en Lisse werd de soort door MdG op 16 juli 2007 ook gevonden in Noordwijk en wel in de De la Bassecour Caenstraat tussen het plaveisel (blok 30-17-31/32).

Rechte rus *Juncus alpinoarticulatus*

Tot het verschijnen van de 23^e druk van Heukels' Flora van Nederland werden bij *Juncus alpinoarticulatus* twee subspecies onderscheiden: Duinrus (subsp. *atricapillus*) en Alpenrus (subsp. *alpinoarticulatus*). De Duinrus nam de laatste tien jaar toe door het uitvoeren van allerlei natuurontwikkelingsprojecten in de duinen zoals het uitgraven van de Guytedel en andere duinvalleien en het dempen van het Van Limburg Stirumkanaal. In 2007 stelde Dicky Ringelberg deze, nu Rechte rus geheten, soort ook vast in het Langeveld (blok 24-57-25).

Gele maskerbloem *Mimulus guttatus*

Op 6 juni 2007 vond JvD ruim tien bloeiende planten langs een watergang in het middengebied (blok 30-17-31).

Op 10 juni was JvD op het terrein van het PPO in Lisse om daar de aangelegde natuurvriendelijke oevers (op het eigen terrein van het instituut) te bekijken. Behalve een gekweekte pijlkruidsoort met stompe bladtop zag hij daar ook op vele plaatsen de Gele maskerbloem aangeplant. De watergangen bij het PPO staan in open verbinding met de zanderijvaarten in de omgeving.

Witte waterkers *Nasturtium officinale*

Vermoedelijk wordt deze soort nogal eens over het hoofd gezien gelet op de sterke gelijkenis met de algemene Slanke waterkers.

In de *Flora van de Duin- en Bollenstreek* worden alleen enkele vondsten in de zuidelijke AWD genoemd. In mei 2007 stond de Witte waterkers met enorme kussens in de sloot langs de Northgodreef die het kwelwater uit het Duinpark afvoert (blokken 30-17-21/22). Ook in de kwelsloot langs de Duinweg richting Puik en Duin

(blok 24-57-52) werd de Witte waterkers aangetroffen.

Klein glaskruid *Parietaris judaica*

Op de kademuur langs de Prins Hendrikkade stonden enkele forse pollen van deze soort. Al eerder was deze soort hier door MdG aangetroffen. Klein glaskruid werd op 15 juni 2007 door JvD ook gevonden in een ruderaal hoekje van de Noordwijkse Golfclub (blok 24-57-33).

Kogelduizendknoop *Persicaria capitata*

Op 17 september 2007 vond JvD enkele planten in een steegje in de wijk Boerenburg in Noordwijk (blok 30-17-32).

Watersla *Pistia stratiotes*

Op 2 november 2007 trof JvD enkele planten aan in een vijver op de Willem van den Bergh stichting (blok 30-16-55). Deze vijver stond twee jaar geleden vol met Grote waternavel.

Kransmuur *Polycarpon tetraphyllum*

In 2007 vond MdG deze soort voor het eerst in Noordwijk en Hillegom.

Op 3 juni was dit in de De la Bassecour Caenstraat en de Kruizemunt in Noordwijk-Binnen (blok 30-17-31) en in Hillegom op 7 juli in de Michiel de Ruyterstraat (blok 24-58-15).

Alleen in Sassenheim en Noordwijkerhout is deze tot voor kort nog onbekende soort in ons land nu nog niet gevonden.

Knobbies *Schoenus nigrans*

Bij het Vogelenveld waren op 7 juni 2007 op twee (reeds lang bekende) plaatsen bloeiende planten te zien (blok 24-47-42).

Foto's: <http://nl.wikipedia.org>